

HEDESELSKABETS TIDSSKRIFT

Nr. 5 – 78. årg.

15. april 1957

INDHOLD:

Produktionen
af tørvestrøelse
m. v. i 1956

Hedeselskabets
sølvbæger

Fransk bjergfyr

Oplag: 19.600

SOLUS betyder enestående

*Køb
en*
SOLUS

STALDGØDNINGSSPREDER

**Hvorfor er en SOLUS staldgødningsspreder enestående?
Fordi den er utrolig alsidig.**

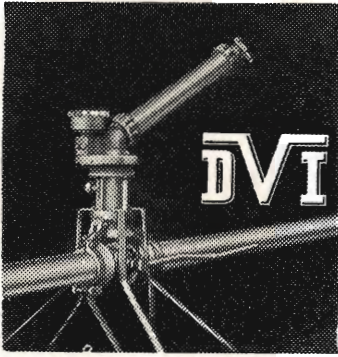
De kan bruge den:

- til udspredning af naturgødning,
- til udspredning af råkalk og mergel,
- til snitning af grøntfoder til ensilering,
- til læsning af roer i jernbanevogn,
- til opsætning af roebatterier på marken,
- til hjemkørsel af hø, korn m. m.
- som tohjulet landbrugsvogn,
- som selvafflæsser af roer, kartofler m. m.

De får 8 maskiner i een SOLUS staldgødningsspreder. —
Flere nye tekniske forbedringer af største betydning på de nye
1955 modeller. Læs alt om den mest alsidige maskine i dansk
landbrug i vor udførlige, illustrerede brochure, der tilsendes gratis
fra

H. SØNDERBY & Co.
TARM . MASKINFABRIK . TLF. 16 - 34 - 179

SOLUS betyder enestående

VANDINGSANLÆG

med Kanoner eller Sprinklers

DANSK VANDINGS INDUSTRI

Snoghøj, Fredericia

Tlf. Erritsø 125

STRYG elektrisk...

Randers

MØRTELVÆRK OG
BETONRØRSFABRIK

v/ Marius Ødum

Kristrup pr. Randers

Tlf. 400 Randers fri not.

Kun Δ mærkede varer føres

Største lager

Bedste kvaliteter

Forlang tilbud

Aktieselskabet

L. Hammerich & Co.

Specialforretning i bygningsartikler
Grundlagt 1854 . Tlf. 271 55 (3 lin.)

Aarhus

Skive Cementstøberi

KNUD ØSTERGAARD

Telefon 921

NORMRØR

med garantimærket Δ

Imprægnering

Brøndrør

**Ren samvittighed
før forårstravlheden**

Foråret og dermed den store travlhed for landmanden er på vej. Nu er tiden inde, da maskinerne skal efterses og gøres klar til det hårde arbejde – det stabile, uafbrudte slid fra morgen til aften . . . hver dag.

Hold Dem til ESSO, så har De sikret Dem topkvaliteter inden for alle de produkter, der spiller en rolle for det danske landbrug: ESSO BRÆNDSTOF - ESSO SMØREOLIER - ESSO RUST-BAN - ESSO MULTI PURPOSE GREASE H - ATLAS TILBEHØR

Skriv efter »Esso produkter til moderne landbrug«, der indeholder en beskrivelse af og fortegnelse over alle Esso kvalitetsprodukter til dansk landbrug. Kuponen indsendes til Dansk Esso A/S, Skt. Annæ Plads 13, Kbh. K.

KUPON Undertegnede bestiller hermed 1 stk.

ESSO PRODUKTER TIL MODERNE LANDBRUG

Navn: .....

Adresse: .....

Hed.s. Tidsskr.

Løve Garn

Aktieselskabet Holger Petersen

Købmagergade · København K.

EMPEXO

- vandafvisende murtfarve

EMPEXO
400 JAAR

- den populære forsteningfarve fremstillet på basis af
HVID PORTLAND-CEMENT

Den ideelle overfladebehandling
til bygværker af enhver art.

Fås i 8 smukke farver og hvid.

Anvendes på

murværk, puds, beton m. m.

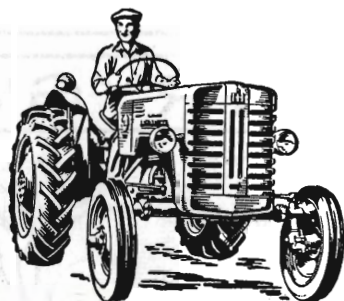
FORHANDLERE OVER HELE LANDET

Viborg Andels-
Svineslagteri

vore udsalg bring. i erindring

Tlf. 137 og 779

FARMALL B-250

vægtoverføring
universal ophæng

Aftal demonstration med:

INTERNATIONAL HARVESTER

KØBENHAVN - HORSENS

Su *9200

Telf. *2 53 99

FORLANG
„ODIN”
ØL
FINESTE KVALITETER

CLOC

Liqueur
Gin
Whisky

Hedeselskabets

Tidsskrift

Nr. 5

15. april 1957

78. årg.

udgår 16 gange årligt og sendes til selskabets medlemmer. Annoncer bedes sendt til Hedeselskabets hovedkontor, Viborg. Annoncepris 50 øre pr. mm. Medlemsbidraget er enten årlig mindst 5 kr. eller en gang for alle mindst 100 kr. Redaktionsudv.: Afdelingsl., skovrider B. Steenstrup (formand), forstand. N. C. Nielsen og overingeniør N. Venov. Redaktør: H. S k o d s h ø j. Carlo Mortensens Bogtr., Viborg

Indhold: Produktionen af tørvestrøelse m. v. i 1956. — Hedeselskabets sølvbæger. — Fransk bjergfyr. (Fortsættelse.) — I få ord.

Forsiden: I Salling er for kort tid siden foretaget en regulering af Hagens Møllebæk ca. 6 km nord for Skive. Billedet viser det nederste af de 3 stryg, der fordeler et fald på 1,27 meter, således at fisk uden vanskelighed kan passere styrtene.

Produktionen af tørvestrøelse m. v. i 1956

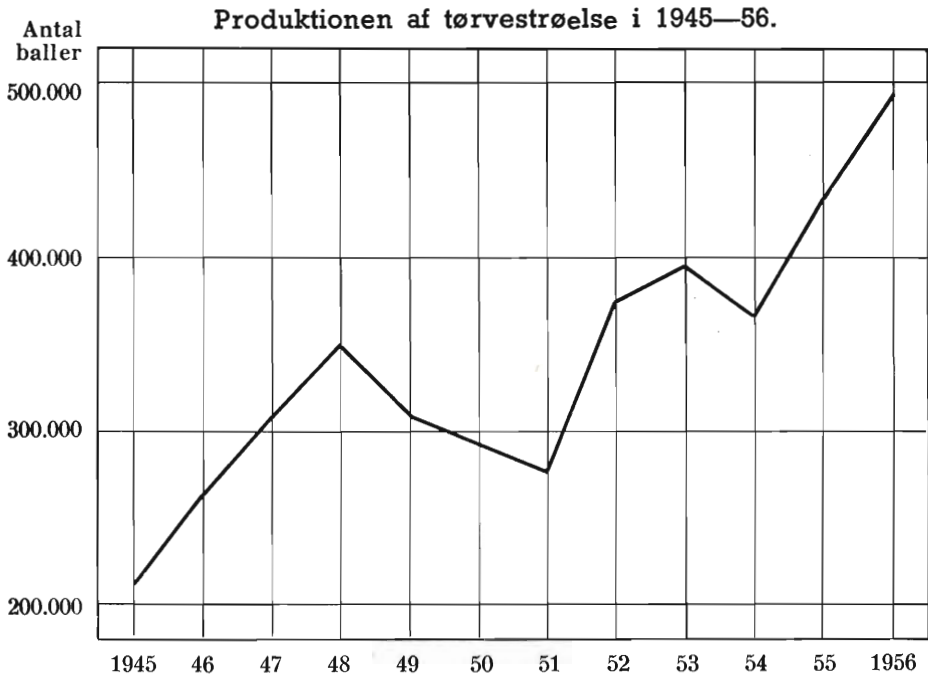
De mange beklagelser over manglende produktionsforøgelse, der jævnlige kommer til orde, kan ikke rettes mod tørvestrøelsesindustrien, idet den, som det ses af omstående kurve, fortsætter den støtte fremgang fra de senere år. I 1956 er der tale om en fremgang på godt 13 pct. i forhold til året forud.

Den samlede produktion på de 9 virksomheder, der producerer tørvestrøelse, har i 1956 udgjort ialt 491.517 baller, fordelt med 228.288 baller egentlig tørvestrøelse og 263.229 baller tørvemuld. Omregnet til vægt på grundlag af angivelserne fra virksomhederne, svarer de angivne mængder til henholdsvis 10.424 og 13.420 tons eller ialt 23.844 tons. Stigningen i forhold til 1955 er som nævnt 13,5 pct., og produktionen har været større end i noget tidligere år.

Antallet af beskæftigede har været ca. 170 mandlige arbejdere.

Størsteparten af produktionen afsættes til gartneri- og havebruget samt til »hønsestrøelse« i fjerkræbruget, men en del går dog stadig til egentlige strøelses- og isoleringsformål, selv om denne anvendelse indskrænkes år for år, bl. a. på grund af nedgangen i hesteholdet.

Alle virksomhederne oplyser, at efterspørgslen har været endog særdeles god. Det har endvidere været muligt at eksportere en del, nemlig i henhold til oplysninger fra Det statistiske Departement ca.

3200 tons, hvilket svarer til ca. en ottendedel af den samlede produktion.

Der eksisterer ikke i Danmark egentlige normer for tørvestrøelse og tørvemuld, hverken med hensyn til størrelse af baller, sorteringsgrader eller vandindhold m. v. Det er dog almindeligt, at vægten pr. balle ligger omkring 50 kg for strøelse og nogle kilogram højere for muld. Vandindholdet afhænger stærkt af vejrliget, men det ligger i gode år omkring 40 pct.

Den del af produktionen, der anvendes som jordforbedringsmiddel i gartneriet og havebruget, må som regel fugtes inden anvendelsen, og den skal jo i alle tilfælde før eller siden have sit »naturlige« vandindhold igen for at tjene sit formål. Man kan således godt tale om et »frem og tilbage er lige langt«, men når man alligevel tager besværet og bekostningen ved tørringen, er det naturligvis et spørgsmål om transportomkostninger. En balle tørvestrøelse, der vejer 50 kg, og som indeholder 40 pct. vand, ville, hvis den blev mættet med vand, d. v. s. fik et vandindhold på 90 pct., veje 300 kg, altså 6 gange så meget, og den ville derfor være tilsvarende dyrere at transportere. For fuldstændigheds skyld må det tilføjes, at ballen i så fald ville sprænges, idet rumfanget af den ville blive mindst 300 liter mod de oprindelige ca. 240 liter.

I Tyskland, hvor der produceres meget store mængder af både

tørvestrøelse og tørvemuld, har man i de seneste år interesseret sig for en ny type — »Feuchttorf-mull« (fugtig tørvemuld) — med ca. 60 pct. vandindhold, som, når anvendelsen sker indenfor en begrænset afstand fra produktionsstedet, skulle kunne frembyde fordele både for producent og forbruger. For producenten skulle fordelene ligge i muligheden for større mekanisering og dermed følgende mindre udgifter til arbejds løn, og for forbrugeren skulle den fugtige muld være lettere og dermed billigere at arbejde med.

Oprindelsen ligger tilbage i 1954, da det som følge af en usædvanlig fugtig sommer ikke var muligt for de tyske producenter at levere normalt tør tørvemuld til gartnerierne. Den måtte leveres så »tør«, som det efter forholdene var muligt, nemlig med omkring 60 pct. vand. Det viste sig da, at mange af forbrugerne var særdeles tilfredse med den våde muld, og ved mosebrugernes forskningsinstitut i Bad Zwischenahn har man siden da arbejdet med problemet. I en fornylig udkommet bog, »Der Rohstoff Torf«, har instituttets leder, dr. M. Gordon, gjort rede for de hidtidige resultater.

Det fremgår dog utvetydigt, at der fremdeles er mange og mangeartede problemer at løse, forinden det kan fastslås, at den våde tørvemuld er fremtidens produkt. Produktionsmæssigt skulle det være muligt ved at gå over til en presning af den våde tørvemasse, som den opgraves i mosen, at gøre sig mere uafhængig af vejrliget, og det ligger således, at der rent teknisk ikke skulle være noget til hinder for, at man kan presse så meget vand ud af uomsat eller svagt omsat sphagnum-tørv, at den kommer ned i nærheden af 70 pct. vandindhold. Det er straks værre med de næste 10 pct., idet en kunstig (termisk) tørring foruden at være kostbar må antages at have andre ulemper. Metoden har dog været benyttet i Kanada gennem flere år, men forholdene der kan næppe sammenlignes med de europæiske.

Der. Gordon meddeler, at der på grundlag af de foretagne undersøgelser er grund til at antage, at der med det vand, som udpresses af tørv, bortføres en væsentlig del af det indhold af specielle vækststoffer (Auxiner m. v.), som formodes at udgøre en del af værdien af tørvemulden, hvorfor det er sandsynligt, at den »pressede« tørvemuld er af ringere kvalitet end den, der fremstilles efter den gængse metode.

Redegørelsen, der er af foreløbig natur, slutter med at give udtryk for den opfattelse, at overgangen til fugtig tørvemuld til gartneribrug, hvis den kommer, vil ske gennem fremstilling af fræsetørv på samme måde, som det er forsøgt her i Danmark. Men der er dog ingen tvivl om, at den hidtil anvendte metode med overvintring og dermed gennemfrysning af »klyner« og påfølgende tørring i forår og forsommer vil være nødvendig, når den drejer sig om varer, der skal

transporteres over længere afstande og da ganske særlig, hvis det drejer sig om varer til eksport.

A. Krøigaard.

Hedeselskabets sølvbæger

Af Niels Basse.

Foruden de i tidsskriftet nr. 4 omtalte sølvbæger-modtagere er der i år yderligere uddelt til følgende:

Frode Fisker Andersen, Fruergaard, Ejstrupholm, er født i Fruergaard, Ejstrup sogn, den 1. december 1916 som nr. 13 af 15 søskende. Han kom ud at tjene i 16 års alderen, blev i 1937 gift med Lilly Frandsen fra Nortvig i Nr. Snede sogn. De unge havde derefter plads som formesterfolk i 5½ år, hvorefter de i 3 år havde en ejendom i Gludsted i forpagtning.

Frodes fader døde i 1937, og moderen sad derefter enke på ejendommen i Fruergaard med den yngste søn som hjælper. Efter moderens død i januar 1943 var det meningen, at denne søn skulle have overtaget ejendommen, men han turde ikke binde an med opgaven, hvorfor den blev forpagtet ud et par år. Ejendommen var i dårlig kultur før og gik nu omtrent helt ud af drift. Frode og Lilly overtog den så den 1. november 1945 for 13.200 kr. Gælden på ejendommen dækkede omtrent købesummen, men der måtte dog udbetales 67 kr. til hver af Frodes 12 dalevende søskende.

Startkapitalen var ved overtagelsen 2 små heste, 2 køer og 2 kvier, som de havde med fra forpagtningen i Gludsted. På ejendommen fandtes ved overtagelsen 2 magre køer og to små heste. Bygningerne var små og forfaldne. Redskaber og maskiner var der så godt som intet af.

Arealet er på 56 tdr. land, hvoraf 8½ tdr. land ligger i varig græs og er beliggende i Ø. Kølkejer flere km borte. Resten består af let til helt god sandmuld, men for en del med al under. Der undergrunds-løsnes derfor et skifte hvert år. Dette arbejde er nu halvt gennemført. Jorden er rensset for ukrudt, merglet en gang og står for at skulle mergles anden gang. Jorden er i det hele taget nu i god gødningskraft og kultur og bærer særdeles gode afgrøder. 2 tdr. land er tilplantet, foruden at der er plantet læhegn i fornødent omfang.

Bygningerne er helt fornyet. Stuehuset byggedes i 1950, kostalden i 1951, og i 1954 byggedes lade. Ialt er der bygget for 37.500 kr. Frode har selv udført håndlangerarbejdet og selv muret indermuren.

Ejendommen er nu godt besat med redskaber og maskiner. Besætningen består af 6 gode jerseykøer, 2 store og 5 mindre kvier, 1 griseso, 15 fedesvin og 2 heste.

Her er af en meget forsømt og forfalden ejendom indenfor et kort åremål ved stor flid og dygtighed skabt en efter egnens forhold helt 1. klasses bedrift. Her er tillige skabt et hyggeligt og gæstfrit hjem. Det hele er frembragt med små midler og uden hjælp udefra.

Ejendommens værdi i dag kan anslås til ca. 75.000 kr. Gælden er 12.900 kr.

Ægteparret har 5 børn, hvoraf den ældste, en datter, er gift, en søn er ude at tjene, medens de 3 mindste er hjemmeværende.

Ægteparrets indsats og resultater kan tjene andre til et udmærket eksempel.

Svend Mikkelsen, Fjelsted Hedegaard, V. Tørslev, er født i Nr. Borup 1907, søn af Niels Mikkelsen.

Svend Mikkelsen søgte uddannelse ved landbruget, og han lagde tidligt gode egenskaber for dagen, idet han altid var mere end et år i hver plads. Da Mikkelsen ikke kunne vente at få hjælp hjemmefra til køb af egen bedrift, sparede han selv målbevidst op, bl. a. ved i nogle år at forhandle mælk i Randers og Hobro.

Den 11. marts 1939 overtog Mikkelsen Fjelsted Hedegaard til en pris af 54.000 kr., gælden androg da 47.000 kr. De 7000 kr., som skulle udbetales, havde Mikkelsen opsparet, desuden havde han en kælvkvie og en del indbo. I 1940 blev Mikkelsen gift med Agnes Mathilde Jacobsen, hvis fødehjem Fjelsted Hedegaard er.

De gik begge ind for, at alt, hvad der var af betydning for produktionen, skulle gå foran mere uproductive ting. Ved overtagelsen var der 74 tdr. land, som blev drevet fra gården, 6 tdr. land var lejet ud, og 7 tdr. land var hede. Mikkelsen fik det første år den lejede jord tilbage til gården og gik derefter i gang med opdyrkningen af heden. Den største part af jorden til Hedegaarden var ret ny hedejord, og det har krævet en stor indsats at få jorden ryddet for mange hundrede kubikmeter af sten og at få merglet og gødet. Den del af jorden, som trængte, er drænet til sivebrønde.

En stor bred lade er bygget i 1950. Den oprindelige stald rummede både køer og svin, men da taget trængte til fornyelse, byggedes en etage på til svin, herved blev der plads til flere kreaturer ved jorden. Stalden blev færdig i 1953. Trods udvidelsen er der kun lige plads til de mange dyr, som besætningen er vokset til. Den består nu normalt af 25 køer og 50 stykker opdræt (ydelsen er på 200 kg smør), 10 søer og 80 svin. Sidst er opført et stort maskinhus, hvor murene er lavet af presset overskudshalm. Byggearbejdet er for en stor del udført af Mikkelsen med hjælp af gårdens folk. Nylig har man afset midler til modernisering af køkken og til indretning af badeværelse. Fjelsted Hedegaard er i dag et landbrug på 87 tdr. land og med en meget stor produktion.

Alle moderne maskiner findes på gården, der er således to traktorer med tilhørende redskaber.

I hjemmet er opvokset to børn, en søn og en datter, som nu hjælper godt til i bedriften.

Ejendomsskylden er i dag 48.000 kr., gælden 32.000 kr., værdien ca. 275.000 kr.

Den indsats, her er øvet, må aftvinge enhver, som ser det, respekt.

Chr. Sørensen Poulsgaard, Hammerum, er født 1886 som søn af landmand Jens Nielsen Poulsgaard og hustru, Kølkkær. Som niårig kom han ud at tjene som hyrdedreng. I 3 år efter konfirmationen hjalp Chr. Poulsgaard med arbejdet hos forældrene samtidig med, at han

gik en del ud på dagleje, og senere tjente han som karl og fik også tid til et vinterophold på Vallekilde højskole, før han i 1914 for en købesum af 18.000 kr. overtog sit fødehjem, hvortil der ved overtagelsen hørte 24 ha hede foruden den dyrkede mark på 13 ha.

Det gik småt i de første år med opdyrkningen af heden, da han under den første verdenskrig gentagne gange var indkaldt til sikringsstyrken. I 1924 var dog det sidste hedeareal på ejendommen opdyrket. I 1945 tilkøbtes et hedeareal på 8 tdr. land, som også nu er bragt i kultur. De gamle bygninger er efterhånden enten udvidet eller fornyet. I 1924 byggedes således nyt stuehus, i 1929 svinehus, i 1932 blev der bygget til laden, og i 1936 byggedes ny moderne stald, senere er opført maskinhus, bilgarage og siloer. Ved gården blev plantet læ og anlagt have, der blev plantet læbælter omkring marken og en lille plantage på 1,5 ha blev plantet.

Sammen med opdyrkningen af heden voksede besætningen, så der nu holdes en besætning på 2 heste (traktor), 22 malkekøer, 12 kvier 13 ungreaturer og ca. 50 svin.

I 1914 avledes ca. 30 tdr. korn, 100 tdr. roer og 40 tdr. kartofler, nu er den årlige avl ca. 350 tdr. korn, 3000 tdr. roer, 1200 tdr. kartofler og ca. 40 læs hø.

Hvor der i 1914 var en lille ejendom med et gammelt stuehus, en gammel faldefærdig stald og en lille ny lade, ligger nu en velbygget gård i god drift.

Chr. S. Poulsaard er gift med Sidsel Toustrup, f. Madsen. I hjemmet er opvokset 7 børn, 6 piger og en søn. Sidstnævnte overtog i 1953 sit fødehjem.

Thorvald Egebjerg Madsen, Skærlund, er født i Skærlund 1904 som søn af landmand Rejnholdt Madsen og hustru. Som niårig kom han ud at tjene, indtil han i 1925 blev indkaldt til soldatertjenesten. Derefter var han hjemme i ca. 3 år for at hjælpe forældrene med be-driften.

I 1929 overtog Th. E. Madsen med en startkapital på 1000 kr. for 5500 kr. en ubebygget parcel på ca. 47 ha. Kun 2 ha af parcellen var opdyrket, 42 ha henlå som hede og ca. 3 ha var eng. Han gennemførte efterhånden opdyrkningen af heden. Markerne er nu i god kultur og bærer gode afgrøder. Der er plantet læbælter om hele ejendommen, og endvidere er ca. 2 ha af den dårligste jord tilplantet.

Straks efter overtagelsen i 1929 opførtes et ret stort hus til beboelse og stald og i 1942 byggedes lade, maskinhus og hønsehus.

I 1942 blev Thorvald E. Madsen gift med Birgitte Søndergaard fra Brejning sogn.

Avlen var det første år 6 tdr. korn, 10 tdr. kartofler og 5 læs hø, medens den årlige avl nu er ca. 275 tdr. korn, 1800 tdr. roer, 500 tdr. kartofler og 20 læs hø.

Besætningen bestod det første år af 1 hest, 1 malkeko og et par svin. Nu holdes 2 heste, 15 malkekøer, 7 kvier, 8 ungreaturer og ca. 20 svin.

Ejendomsskyldværdien er nu 28.000 kr. Den samlede gæld på ejendommen er 18.000 kr.

Thorvald E. Madsen og hans hustru har udført et ualmindeligt

godt og dygtigt arbejde. Når man ser ejendommen i dag, kan man knap nok forstå, hvordan det har været muligt for de to at få alt det udrettet, som er nået.

Karl Christensen, Andrup pr. Fjerritslev, er født 1890 og blev i 1912 gift med Kirstine Albrichtsén. Samtidig købte han en lille ejendom på ca. 4 ha i Vandet sogn, men da ejendommen ikke var stor nok til at ernære familien, gik Karl Christensen ud som arbejdsmand og lærte tækkehåndværket.

Efter svigerfaderens død overtog Karl Christensen i 1920 ejendommen i Andrup. Denne ejendom var på 5 ha, og også her måtte Karl Christensen ernære sig og sin familie dels som tækkemand og dels som landmand. Først da han i 1939 købte 22 ha lynchede til, blev der fuld beskæftigelse i hjemmet, ikke alene til ham selv, men også til en søn, som overtog ejendommen i 1951, efter at Karl Christensens kone var død i 1949. Foruden sønnen, som overtog ejendommen, er der opvokset 8 børn i hjemmet. De er nu alle voksne.

Af de 22 ha lynchede er 18 ha merglet og opdyrket og beplantet med læbælter, og de resterende 4 ha er tilplantet som skov. Der vokser nu store afgrøder, hvor der før kun var lyng.

Besætningen består af 8 røde køer, 10 ungkreaturer, 10 grisesøer, traktor og 1 hest.

Otto Ottesen, Nørthorup Kær pr. Fjerritslev, er født 1898 og har været hjemme på ejendommen siden 1920. De første 20 år som medhjælper for sin gamle fader, siden som ejer. Ejendommen er på 18 ha hedejord. I de 36 år, Otto Ottesen har slidt med ejendommen, er 6 ha opdyrket, 6 ha tilplantet som skov, høje nåletræsbelter overalt, så der nu står store afgrøder på markerne, selv hvede dyrkes. Besætningen var på 4 køer, 3 kalve og 2 små heste, nu 8 gode sortbrogede køer samt 8 ungkreaturer og 2 store heste, der leveres 50 stk. fedesvin opfodret af egen avl.

Andreas Pedersen, Skræm pr. Bonderup, er født i 1895 og købte i 1925 sin ejendom med 10 ha, hvoraf de 5 henlå i lynchede. Bygningerne var i en dårlig forfatning, men Andreas Pedersen havde et godt helbred og mod på arbejdet, og lyncheden er nu opdyrket, drænet og merglet, og der avles store afgrøder. Af bygningerne er lade og stald bygget op, medens stuehuset ikke er blevet fornyet.

I de første år havde Andreas Pedersen en dygtig medhjælp i sin hustru, som hjalp med ved arbejdet både i huset og marken, men hustruen døde i 1942, og dette var et hårdt slag for Andreas Pedersen. I hjemmet er en datter, som ved moderens død kun var 12 år gammel, men hun har dog altid været faderen en god støtte.

Ved købet af ejendommen kunne der avles føde til 3 magre køer og 2 små heste, nu holdes der 6 gode køer, 4 ungkreaturer og 2 heste. Der opfedes 35 slagterisvin om året udelukkende af egen avl.

Fransk bjergfyrr

Proveniensundersøgelser i Frankrig

Af Gunnar Poulsen.

(Fortsættelse.)

Den sammenhængende bjergfyrrskov begynder sædvanlig først på de begrænsende skråninger ved højder omkring 1650—1700 m. Kun hvor jorden er meget slet, som i Capsir, træffer vi også bevoksninger nede i dalbunden. Her optræder desuden den meget smukke skovfyrrbevoksning, Forêt de la Matte.

Skovfyrrren hører formodentlig naturligt hjemme som det dominerende skovtræ på de »varme« moræne- og diluvialjorder, der i dag er opdyrkede, og på de tilstødende lavere sydskråninger (Gausen 1926). Den er imidlertid næsten udryddet i dette område, da græsningsarealerne for blot 100 år siden gik væsentlig højere op ad bjergsiderne end i vore dage. Hertil kom, at skovfyrrren var den til tømmer mest efterstræbte og ved rovdrift blev den efterhånden fortrængt fra de sidste bastioner. I nyere tid, hvor egnen langsomt affolkes, er det derfor overvejende den tilbageværende skovfyrr, der rykker ned fra højderne og tager de forladte græsgange i besiddelse.

De smukkeste bjergfyrrbevoksninger finder vi under 1800 meters højde. Bjergfyrrren går imidlertid helt op til 2400 m i denne del af Pyrenæerne.

Typisk for bjergfyrrren i hele Mont-Louis-området er dens betydelige vækstevne. I jævnt gode bevoksninger når de herskende træer højder på 20 m. Hvor forholdene er særligt gunstige kommer de op over 22 m, exceptionelt 25 meters højde.

På de bedste lokaliteter opnås en produktion på 3 m³ gavnt træ pr. ha årlig, idet stammerne normalt afkortes ved en diameter på 10—15 cm.

Stamformen er ret, men træerne er som helhed grovgrenede og knastede. På de unge træer er grenene typisk noget opstigende ved basen og meget lange, kandelaberagtigt opadbøjede. Der er dog en betydelig spredning i formen mellem brede »pyramideagtige« individer, som er hyppigst forekommende, og slankt kegleformede.

Barken er typisk grålig, dog ofte med en overgang i rødlige farvetoner. Den er oftest skrællet, omtrent som på rødgran, men der optræder i flere af de smukkeste bevoksninger et stort antal træer med en grov, rødlig, svagt længdefuret bark.

Er der her tale om en simpel proveniensegenskab, eller kan der muligvis have fundet en genovergang sted fra *Pinus sylvestris*?

Mens jeg er ved bjergfyrrrens egenskaber, vil jeg lige nævne, at den i Mont-Louis-området er stærkt udsat for angreb af Honning-

svamp, mens denne kun undtagelsesvis synes at angribe skovfyrrer (de Falvelly 1930 og Perrin 1954).

Sammen med bjergfyrrer træffer man i nogen udstrækning den typiske hybridfyrrer med stærkt blålige nåle og mere eller mindre udpræget rødlig spejlbark på den øvre del af stammen.

Bjergfyrrer i Mont-Louis-området gør et meget homogent indtryk, og der forekommer næppe større proveniensforskelle. For vor frøforsyning vil det dog være principielt rigtigt at vælge de lokaliteter, hvor bjergfyrrer i stærkest grad udsættes for atlantisk prægede klimaforhold.

Jeg skal derfor til slut give en kort redegørelse for de økologiske kår, som man iagttager i de forskellige landskaber.

Klimaet i Haut-Confrens er som omtalt præget af en ringe luftfugtighed, men en ret betydelig nedbør. Bjergfyrrer optræder i dette landskab på alle expositioner, men vi finder de smukkeste bevoksninger på skyggefulde nordhælder.

Som frøbevoksning i Haut-Confrens anvender klængeanstalten i la Cabanasse sædvanlig nordhælden syd for Saint-Pierre-dels-Forçats, hvor bjergfyrrer i lavere højder optræder på en nedbrydningskegle og højere oppe på gnejs.

Skovfyrrer og typisk intermediær fyrrer forekommer ikke, men der optræder et stort antal træer med rødlig, længdefuret bark.

Bevoksningen er drevet i plukhugst og gør umiddelbart ikke så godt et indtryk som de næsten urørte højskovsbevoksninger i Cerdagne.

Bunden virker ret frisk. Man iagttager følgende plantearter: Blåbær, Rhododendron, Blå Anemone, Skovsyre, i lysningerne Hindbær og i mindre udstrækning Lyng, Ene og Genista Purgans L. På lidt tørrere vesthælder træffer man Hedemelbærris.

Det er værd at nævne, at man i denne skov i løbet af de sidste 15 år har sået en del ædelgran, som synes at udvikle sig godt.

I Capsir optræder bjergfyrrer i betydelig udstrækning på de sletteste morænejorder nede i selve dalen (fig. 5). Bevoksningerne rummer her smukke enkeltindivider, men er sædvanligvis mishandlede ved rovdrift og af kreaturgræsning.

Den noget større luftfugtighed synes at give sig udslag i, at bjergfyrrer i Capsir optræder uden større forskel på alle hælder.

I den øvre del af Capsir tydede bundvegetationen dog ikke på nogen væsentlig større fugtighed end i Haut-Confrens. Markerne havde det samme grågrønne præg, og arterne i skovbunden var omtrent de samme: Blåbær (rig vegetation), Lyng, en del Hindbær og på tørre sydhælder: Hedemelbærris, Ene og Genista purgans. Flyve-

røn optrådte meget hyppigt. Endvidere forekom Kælderhals (*Daphne mezereum*).

Overordentlig interessant er det at se, at bjergfyrren i Capsir i nogen udstrækning, således syd for les Angles, optræder på for-

Fig. 5. Udsigt over Capsir. I baggrunden udstrakte bjergfyrskove på vesthælden. Fot. G. Poulsen.

sumpede, højmoseagtige arealer, med en vegetation af lyng og starrgræsser.

Den danner dog her åbne og ikke så veludviklede bevoksninger som på højbund, hvilket heller ikke var at forvente. Uheldige omstændigheder bevirkede desværre, at jeg ikke fik lejlighed til nøjere at undersøge disse forekomster.

Først i den nordligste del af Capsir (nord for Formiguères) bliver den oceaniske indflydelse, der trænger op gennem Aude-dalen, let erkendelig.

Sydvestjydske Teglværkers Salgskontor

Telefon 58

ØLGOD

Telefon 59

Kjellerup Betonvarefabrik

ved I. T. Birk

— Telefon 45 Kjellerup
Efter kl. 17: Rødkjærsbro telefon 14
FØRER KUN Δ MÆRKEDE VÆRER
Alle arter betonvarer til afvanding og kloak føres
FORLANG TILBUD

Har De husket

at bestille

FODERSUKKERROE

Gul Dæno XI

DANMARKS BEDSTE

- ellers gør det nu!

VAR
Dæhnfeldt-
KUNDE -
det betaler sig

Dæhnfeldts
garanterede *Gro*

1/2 L. DÆHNFELDT • ODENSE • TELF. 6

Røde
DRÆNRØR

fra 2"-12" have
altid på lager
Forlang tilbud

»Sofienlund«
TEGLVÆRK
Telefon 10 Ulstrup

H. Theut

VIBORG - Tlf. 1559 . 1560

Brunkul - Mergel - Kalk

Midtjydske Brunkul Industri
Tlf. Kølør 28 x

Katrinebjerg Teglværk
Tlf. Højnavig 17

Mursten - Drænrør

Den er rigtig!

DEN
ER FRA

Zinck

GODT-
HAAB

RESENBRO

CEMENTSTØBERI

v/ ingeniør C. G. Madsen
Telefon 34

Prima betonrør efter dansk
ingeniørforenings normer

Mrk. Δ alle gangbare dimen-
sioner fra 10-60 cm såvel med
som uden mufte

Altid prima røde drænrør

Silkeborg, Herning og omliggende
teglværkers salgskontor

Torvet 6, Silkeborg

Telefon 1200

repræsenterende følgende værker:

A/S Lysbro Teglværk
De Forenede Teglværker,
Lysbro
Bøgild Teglværk, Lysbro
Vinderslevgaard Teglværk
Paarup Teglværk

Bjødstrup Teglværk
Gjern Teglværk
Visgaard Teglværk
Højriis Teglværk, Ikast
De Forenede Midtjydske
Teglværker, Herning

AERGLIT

DANSK SIKKERHEDSPRÆNGSTOF

ALLEN - TRAKO

ALLEN-TRAKO-SLAAMASKINEN

Den rigtige Maskine for Kanal-Kanter
Forlang brochure

Frimodt-Konning Eneforhandler
Trako Manufacturing Pjedsted Tlf. 60

Kaas-
Briketter

Hovedforhandler:

Nordjyllands
Kulkompagni

Nørresundby
Telf. 4227 . 4228

Fabrik: Kaas
Telf. Kaas 11

**Herning Hede-
& Discontobank**

10—12½, 14½—17
Telefon 5 . 273 . 720

Brostrøm^s
Planteskole

VIBORG
ved C. Nielsen
Telefon 42

leverer alle planter for
HAVE, MARK og SKOV
Hårdtøre og veldrevne arter
for ethvert formål

**EPOKE paa luft-gummihjul -
GRIB-DÆK - for spredning af
jordbrugskalk.**

Ny kraftig model 56. En moderne kvalitetsmaskine
med stor kapacitet. Til denne maskine kan tillige
leveres fineste udskifteligt spredeaggregat til
kunstgødning.

A. THOMSEN, Askov, Vejen, Tlf. Askov 47

HØJSLEV TEGLVÆRKER A/S

Prima, røde drænrør

i størrelse fra 2 til 15 tommer
Indhent tilbud - Tlf. Højslev 3

Petersværk Betonvare-Industri

Nørresundby - Telf. 1055 (2 lin.)

Alt i betonvarer efter D. S. 400
Renseanlægget »Ringtanken« (Dansk patent nr. 59820)

Trifolium Frø

KØBENHAVN

RANDERS

Markerne var her saftiggrønne med en rig forekomst af Hvidkløver. Spredt ud over græsgangene optrådte Lyng og Ene.

På vesthælden nordøst for Puyvalador støder bjergfyrbevoksningerne umiddelbart op til en næsten ren ædelgranskov, hvor ædelgranen synes at finde ideelle vilkår. Vi befinder os her sandsynligvis, som allerede omtalt, ved den øvre grænse for det normale skydække. Herpå tyder, foruden den bratte overgang fra ædelgran til bjergfyr, det forhold, at Formiguères har en ringere nedbør end Quérigut, der ligger 250 m lavere og omtrent midt i ædelgranetagen.

I den del af bjergfyrbevoksningerne, der støder op til ædelgranskoven, er undergrunden granit. Lidt længere mod nord udgøres den af skiferarter fra Ordovicium.

Bjergfyrren når på vesthælden ved Puyvalador en meget smuk udvikling. Højder på 21—22 m er almindelige med diametre op til 45—50 cm.

Der optræder en ret rig indblanding af skovfyr og mange intermediære former. På de sidste 3—400 m inden den rene ædelgranskov forekommer endvidere spredte store ædelgraner og enkelte bøge.

Bundvegetationen er meget rig og præget af et meget stort antal blomsterplanter. De hyppigste planter var: Blåbær, Rhododendron, Hindbær, Skovsyre, Lyng, Kant-Perikum og Kælderhals. Endvidere optræder en meget rig selvsåning af ædelgran. Kun på sydvendt blokmark optrådte endnu *Genista purgans*.

Til anvendelse i Danmark tror jeg, at det vil være principielt rigtigt, i så vid udstrækning som muligt, at skaffe frø fra vesthælden nordøst for Puyvalador, hvor bjergfyrren er trængt længst muligt ned i et nedbørsrigt og luftfugt område.

Foruden bjergfyrren i Capsir fortjener skovfyrren i Forêt de la Matte des Angles en kort omtale.

Skovfyrren optræder her i renbestand og opnår en overordentlig smuk udvikling på omkring 250 ha (fig. 6). Beliggenheden er i den centrale del af den brede gletcherdal. Højden over havet er ca. 1600 m. Undergrunden er ret magert diluvialsand.

Stamformen er ret og gennemløbende. Barken er en dybt længdefuret skorpebark. Farven er rødbrun. Grenene er ret grove, men går vandret ud fra stammen.

Man iagttager en for skovfyr i denne højde usædvanlig stor masse pr. ha. De Falvelly (1930) omtaler en bevoksning med en stående masse på 810 m³.

I Forêt de la Matte observeres et stort antal former, der tydeligt synes at være intermediære mellem bjergfyr og skovfyr. Spørgsmålet er, som Gausson antyder (1947), om Forêt de la Matte ikke

overvejende består af en hybridfyr, der med hensyn til de ydre karakterer ligger nærmest skovfyrren.

Er dette tilfældet, kan proveniensen *la-Matte-des-Angles* måske få den aller største interesse for dansk skovdyrkning.

Når man kører fra Haut-Conflens over passet, Col de la Perche,

Fig. 6. Skovfyr i Foret de la Matte. Fot. R. Rol.

ind i landskabet Cardagne, bliver man slået af, hvor markerne synes tørre og afsvedne.

Det tørrere klima giver sig endvidere udslag i, at skovbevoksningerne i lavere højde overvejende optræder på nordhælder, — og af den rige vegetation af *Genista purgans* på alle expositioner.

Der forekommer i Cerdagne, syd for Osseja, nogle meget smukke bjergfyrbevoksninger, som indtil de seneste år har været næsten urørte på grund af manglende veje.

I den lavere del af Foret d'Osseja er bjergfyrren stærkt blandet med skovfyr, såvel som med intermediære former. De herskende træer når sædvanlig højder på omkring 20 m.

Bundvegetationen inde i skoven var foruden græsser domineret af blåbær og Rhododendron.

Det vil være rimeligst i Danmark at undgå at få frø fra dette område.

(Fortsættes.)

* * I få ord — ★

Hedeselskabets forretningsførere

I stedet for afdøde proprietær Chr. Rendsbæk, Boelsgaard, Brovst, har gårdejer Martin Thomsen, Østergaard, Brovst, overtaget hvervet som Hedeselskabets forretningsfører for Brovst distrikt, og gårdejer Arnold Nielsen, Hedegaard, Tim, har overtaget forretningsførerhvervet for Tim distrikt, da den hidtidige forretningsfører, bagermester, bankbestyrer Chr. Pilgaard, Tim, har ønsket at fratræde.

*

De samvirkende Plantningsforeningers årsmøde

afholdes i Vejle fredag den 31. maj med udflugt den følgende dag.

*

Statsskovene i 1955—56

Statsskovdirektoratet har for kort tid siden udsendt sin oversigt vedrørende statsskovene i finansåret 1955—56. Selvom den kommer næsten et helt år efter regnskabsafslutningen og således er berøvet en del af sin aktualitet, er der dog som sædvanligt mange interessante detaljer at hente i beretningen.

Statsskovenes areal udgør 83.355 ha med 76 % heraf bevokset, hvilket modsvarer ca. 17 % af landets træbevoksede areal. Bevoksningerne består af 25 % bøg, 7 % eg, 6 % blandet løvtræ og 62 % Nåletræ. Den i finansåret skovede træmasse udgjorde ialt 326.170 m³, hvoraf 74 % er solgt som gavtræ.

I beretningen oplyses det, at stormen den 21.—22. januar 1956 væltede ialt over 300.000 m³ nåletræ udover Danmark, hvoraf henvend 150.000 m³ på Bornholm, resten især i Sydsjælland og på Lolland-Falster. På Bornholm faldt ca. 100.000 m³ den 21. januar mellem kl. 11 og 12.

Statsskovenes værdi efter den 10. alm. vurdering er 43,37 mill. kr., medens den bogførte værdi pr. 1. april 1955 var 29,85 mill. kr. Forrentningen heraf har været henholdsvis 16,5 % og 24,4 %, idet nettoindtægten har været 7,8 mill. kr., når der ikke tages hensyn til forrentningsudgiften.

*

A/S Haardkjær plantage ved Hoven udbetaler intet udbytte for 1956.

*

Varde og omegns plantningsforening har i 1956 til 223 medlemmer fordelt 32.000 løvtræer og 40.000 nåletræer.

*

Grundstensdokument

Den 7. marts blev der af Hedeselskabets formand, kammerherre Lüttichau indmuret et dokument i fundamentet til Hedeselskabets nye kontorbygning i Viborg. Dokumentet indeholdt en redegørelse for Hedeselskabets forhold i 1955—56 og byggeriets historie og var bilagt forskellige trykte oplysninger om selskabet.

Indmuringen foregik uden højtidelighed af nogen art og overværedes kun af selskabets ledende funktionærer og byggeudvalget. På billedet står kammerherre Lüttichau med blykapslen med dokumentet og ved siden af ses byggeudvalgets formand, kontorchef B. Dalberg-Larsen og direktør Niels Basse.

*

40 års jubilæum

Den 1. maj er det 40 år siden distriktsbestyrer J. C. Pedersen, mose- og engafdelingens kontor i Aarhus, blev ansat ved Hedeselskabet.

*

I Sverige er der efterhånden fredlyst meget store områder som nationalparker. Det er gammel urskov i afsides dale, det er særlig smukke skovpartier og det er særprægede naturområder, spredt fra nord til syd. Nu er der indbragt forslag om en ny kæmpefredning, omfattende Europas største vildmarksskovområde beliggende imellem Store Sjöfallet og den norske grænse. Landskabet kaldes Padjelanta og består bl. a. af de egne, hvor samerne driver med de store renflokkede omkring søerne Virihaure og Vastenjaure. Der findes her mægtige arealer af urørte fjeld-birkeskove.

*

ANVEND TØRVESTRØELSE VED DRÆNING . . .

På jorder med fintsandet undergrund kan en tilsanding af drænrørene forebygges ved anbringelse af et lag tørvestrøelse (»hundeke«) omkring stødfugerne.

Spørg Hedeselskabet.

RA-TO KARTOFFELLEGGER

RA-TO leveres i såvel fire som to rækkers modeller med standardlæggeafstand på 19".

Ved udskiftning af kædehjul kan læggeafstanden let ændres til 22, 16 eller 12".

2- og 4-rækkers maskiner rummer henholdsvis ca. 100 og 200 kg.

2-rækkers maskiner koster f. eks.:

Hesttrukken maskine med forvogn..... kr. 1280,—
Maskine for lift..... kr. 1200,—
Hesttrukken maskine uden forvogn..... kr. 1065,—

4-rækkers maskiner:

For bugsering m. gummi og hjul kr. 3000,—
For bugsering a. u. gummi eller hjul kr. 2600,—

Alt i cementvarer,

rør i alle gængse størrelser efter ingeniørf. normer

Tjæreborg cementstøberi,

Hurtig levering   Telefon 21   Reel betjening

Mejeriernes og Landbrugets ULYKKEFORSIKRING

Telefon Minerva 350
Gensidigt selskab

*
Ansvarsforsikring

Vester Farimagsgade 19
København V.

*
Automobilforsikring

Viborg Byes og Omegns Sparekasse

Telefon 1400 (4 lin.)

Sct. Mathiasgade 68

Kontortid: Kl. 9—15

Lørdag: Kl. 9—14

Filialer:

Karup
Flyvestation Karup
Mammen

Børnelammelses- og ulykkesforsikring

Den gensidige
Landbo-Sygeforening

Vesterbrogade 15
København V.
Telef. 6659 - 5974

Bjerringbro

Cementvarefabrik

ved Th. Petersen
Tlf. 111 Bjerringbro

ALLE

△ MÆRKEDE RØR
imprægnerede
og uimprægnerede

Stort lager
Altid leveringsdygtig

VANDINGSANLÆG

til landbrug og gartnere

Forslag, tilbud og referencer uden forbindende

C. H. CLAUSEN • BROAGER

Telf. 269

AALBORG
AKVAVIT.

Midtjydske Teglværkers Salgskontor S. m. b. A.

Telefon Skive 1030

Alle størrelser i drænrør leveres

Telefon Viborg 1330

Ellidshøj Kridt- og Kalkværk

v/ E. M. Christiansen, Aarhus

Telefon Ellidshøj 4 og Aarhus 2 73 12

Fabrikation af jordbrugskalk samt foderkridtmel

Rødkjærbro Cementvarefabrik

ved I. T. Birk .. Telef. Rødkjærbro 14

FØRER KUN Δ MÆRKEDE VARER

Alle arter betonvarer til afvanding og kloak føres

Forlang tilbud

Det gensidige forsikringselskab

Dansk Plantageforsikringsforening

tegner forsikring for genplantningsværdien for nåletræsplantager overalt i Danmark. — Indskud een gang for alle 1 kr. pr. ha. Arlig præmie pr. ha 50 øre, minimum 2 kr. Vedtægter og indmeldelsesblanketter ved henvendelse til

FORENINGENS KONTOR I VIBORG

Telefon 1340

Alle arter jordbrugskalk —

SKANDINAVISK KALK & KRIDT I/S

Hasseris - Aalborg telefon 9253 - Alba 10650

Værket telefon Sdr. Tranders 110

Dansk Brandforsikringsselskab

»VERMUND«

af 1904 - gensidigt selskab

Bygninger og løvsøre

Virkefelt hele landet

Hovedkontor: Banegaardsplads 4, Aarhus

GRANHØJ • AALBORG • TEL. 999

Katalog sendes
gratis på
forlangende

Røde drænrør

indtil 16" diameter

A/S Hvorslev Teglværk

pr. Ulstrup - Telf. 67 Ulstrup

Viborg Papir-Comp.

Papir & Papirvarer en gros
Bogtrykkeri
Kontorforsyning

Sct. Mathiasgade 31—33
Tlf. Viborg 802—803

A/S Skive Markfrøkontor

Grundlagt 1896

Telefon 94 Skive

FRØAVL . FRØHANDEL

Røde

drænrør

D. S. nr. 403, syrefast kvalitet

● Fredenshøj Teglværk

Aabenraa Telefon 22127

HAMMERUM HERREDS

Spare- og Laanekasse

Herning - Telf. 10 . 314

Østergade 6

Kontortid: 10-12,30 og 14,30-17

Frøavlscenret

HUNSBALLE

Holstebro - Tlf. 533

Frøavl og frøhandel

Teglværkerne

SALGSKONTOR

ESBJERG

Telefon 265 - 546

Drænrør

2"—15"

Mursten - Tagsten

Hulkjærhus

Planteskole

RØDKJÆRSBRO

Telefon Ans 25

Planter til skove,
læhegn og haver

Tårnsilosten

Drænrør

Baumadæk

Tagsten

Mursten

KÄHLERS Teglværk

Korsør

RATIN, København K. Tlf. C. 3662 - 14.362

**Betonklinker
Isoleringsplader**

A/S FISKBÆK
BETONKLINKERFABRIK
TELF. HERBORG 12

A/S RØCONTORET
KOLDING

Telf. 43 - 313

**FROAVL
FRØHANDEL**

**PALUDANS
PLANTESKOLE A/S**
KLARSKOV

*Skovplanter, hæk- og
hegnplanter, allétræer*

Forlang prisliste
TELEFON KLARSKOV 9

Varde Bank
Esbjerg afdeling

Kongensgade 62
og fiskerihavnen

Philipsen & Hall A/S

Set. Mathiasgade 88 . Viborg
Elektriske anlæg
Vandværksanlæg
Telefon 173 og 174

**Vestjysk
Trælasthandel**

Varde
Betonvarefabrik

H. Kunse og Aage Pedersen
Varde . Tlf. 819 - 820

Landbrugsrør
(drænrør)
efter Ingf. normer

FORLANG TILBUD

Røde drænrør

føres altid på lager fra 2''
til 8'' - Tilbud til tjeneste

A/S **Gammelgaard
Teglværk**
Telefon 187 - Skive

Drænrør

Mursten

Bauma Dæk

Roma Dæk

★

**Aktieselskabet
TEGLVÆRKERNES
SALGSCENTRAL
i
RANDERS**

Randers . Telf. 1515

A/S MØLLESTENSFABRIKEN 'ENGSKO'
Strømmen - Randers - Telf. 651

**Stenvad
CEMENTSTØBERI**

Telf. 6 Stenvad
Arnold Westmark

Alle Δ mærkede rør føres
Altid leveringsdygtig

**Krogsgades
Cementstøberi**

v/ J. C. Halvorsen & Sønner
Kontor:
Dannebrogsgade 22, Aarhus
Telefon * 2 55 99

Ny fabrik i Vejlbj

Alt i betonvarer D. S. 400

GUGKALK
gi'r Grøde

Faa fuldt Udbytte af
Jorden. Brug vor aner-
kendte Jordbrugskalk
— det betaler sig!

GUG KALKVÆRK A/S
Elmealle 2, Hasseris. Tlf. Aalborg 2908.

Handelsbanken i Viborg

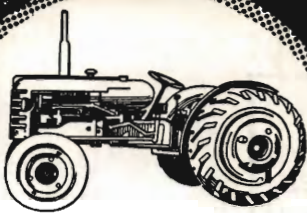
Filial af Aktieselskabet
Kjøbenhavns Handelsbank

Kontortid: 9—15
Telefon 1500 (3 linier)

Kontor i Karup og Kølvrå

BRAUNERS
BETONVAREFABRIK
Holstebro . Tlf. 3
v. Brauner & Madsen

Alt i Betonvarer
indentor
Dansk Ingeniørforenings
Normer

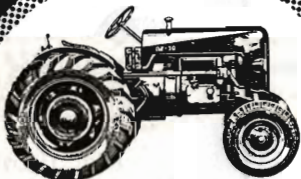
BM 15 KRABAT
 PV 444 benzinmotor, motor-
 effekt 25 HK, 21 paa rem-
 skiven, 4 fremadgear, stor
 egenvægt, differentialsper-
 ring og 3 pkts. ophæng.

Kr. 10.900

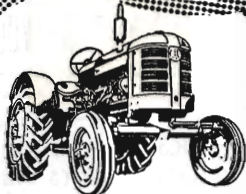
BM 425
 Ny Munktell benzin, teknisk
 helt i topklasse, 28 HK, 24
 paa remskiven, 4 fremad-
 gear, Amazon-motor og et
 omfattende standardudstyr.

Kr. 11.900

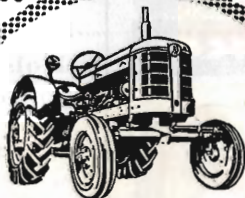
BUKH DZ-30
 — den danske diesel, 30 HK,
 24 paa remskiven, 6 fremad-
 gear, standard- og gearaf-
 hængigt kraftudtag, diffe-
 rentialspererring m. m.

Kr. 13.800

BM 230 VICTOR
 Diesel — med 30 HK paa
 motor, 27 paa remskiven. 5
 fremadgear, stor effekt og
 sejtrækkevne, lavt brænd-
 stofforbrug.

Kr. 15.500

BM 36
 Enestaaende sværtbygget og
 robust traktor med 40 HK
 paa motor, 37 paa remski-
 ven. 5 fremadgear og alt
 teknisk udstyr. Glimrende
 brændstofføkonomi.

Kr. 20.800

D. L. A. M. har hele TRAKTOR- LINIEN

TRAKTORER FOR SMAA OG STORE BRUG
 - FOR LET OG SVÆRT ARBEJDE...

DLAM — Deres egen forretning — har traktorer, der dækker ethvert behov. — Verdenskendte fabrikker som BUKH og BOLINDER-MUNKTELL garanterer for en fremragende kvalitet, konstrueret for danske forhold — og DLAM har formaaet at skaffe landbruget særlig fordelagtige priser.

Der er traktorer, passende for arbejdet paa enhver brugsstørelse og for alle jordbundsforhold. Ring efter specialprospekt med alle nærmere oplysninger om den traktor, De søger:

Ring f. eks. til Brønderslev 624, Randers 725, Holstebro 2250, Toftlund 52, Ullerslev 22, Glostrup 960901, Nykøbing F. 852166 eller Rønne 1314.

SERVICE OVERALT

Der er DLAM afdelinger overalt i landet — og vore repræsentanter og servicemontører kommer overalt. De kan regne med perfekt service og hurtigt reservedelsbetjening . . .

DANSK LANDBRUGS

**ANDELS-
 MASKININDKØB**

HOVEDKONTOR: ULLERSLEV ST. TELF. 22

Foruden de her nævnte traktorer har DLAM endnu et par specialmodeller for særlig svært landbrugsarbejde og entreprenører — Munktell BM 35 og BM 55. — Forlang tilbud.